

Homenatge a l'Antonio Martín, el "Durruti" de la Cerdanya, i a la veritat històrica

Antonio Gascón i Agustín Guillamón
27 d'abril de 2024

Un fantasma amenaça a la ciència històrica, el fantasma de la falsificació.

En l'actualitat, abril de 2024, esvaïda de la memòria col·lectiva qualsevol referència conflictiva, antagònica, o que posés de manifest que la Guerra civil va ser també una guerra de classes, ha culminat ja la tasca de la seva recuperació com a episodi de la història burgesa. Els mandarins de la Història Oficial, minimitzat, ocult i ignorat el caràcter proletari i revolucionari de la Guerra civil, escometen la recuperació del passat com a relat de la formació i consolidació històrica de la democràcia representativa, i a les autonomies històriques, com a justificació de la seva constitució en nació.

La dreta catalanista passa ara a l'ofensiva i el 9 de setembre de 2023 inaugurarà un monòlit en memòria dels seus màrtirs, reivindicant els mateixos noms que durant tota la dictadura franquista, i encara molts anys després, van ser honorats pel feixisme a las parets de totes les esglésies de la Cerdanya, com a "*Caidos por Dios y por España*".

Volem reconèixer la vàlua, el rigor i l'excepcionalitat del pioner i honest historiador ceretà Jean-Louis Blanchon, per a nosaltres un exemple i un mirall. Tot i les abismals diferències i discrepàncies de tota mena amb Joan Peitx, coordinador del monogràfic sobre la Guerra civil a la Cerdanya, publicat a la revista *Querol* 34¹, volem reconèixer el seu esforç i el seu valor en la difícil tasca de mediador i entrevistador en una temàtica tan sensible, encara avui, a la Cerdanya. No tothom es capaç de preguntar bé, d'escoltar i de voler entendre a qui no pensen el mateix.

En l'actual estat de les investigacions, el llibre de Pous/Sabaté sobre Antonio Martín i la Guerra civil a la Cerdanya, **avui obsolet i ple de manifestos i greus errors**, així com la insistent repetició de les seves tesis i afirmacions per gairebé tots els historiadors que han tractat superficialment aquest tema, és l'exemple més destacat i extrem que il·lustra la Història Oficial de què es parla en aquest Homenatge: **LA HISTÒRIA OFICIAL ÉS LA HISTÒRIA DE CLASSE DE LA BURGESIA.**

L'objectivitat, com a idea platònica, no existeix a la realitat d'una societat dividida en classes socials. En el cas concret de la Guerra civil, la Història Oficial es caracteritza per la seva **EXTRAORDINÀRIA ineptitud i la seva no menys EXTRAVAGANT actitud**. La ineptitud rau en la seva incapacitat absoluta per assolir, o si més no intentar-ho, un mínim rigor científic. **La ACTITUD ve donada per la seva conscient IGNORÀNCIA o NEGACIÓ de l'existència d'un potentíssim moviment revolucionari, majoritàriament llibertari**, que va condicionar, es vulgui o no, tots els aspectes de la Guerra civil. Aquests funcionaris de la burgesia, en el camp de la història, incorren en diverses aberracions intel·lectuals i ètiques.

EXALTEN I ELOGIEN els mètodes i l'eficàcia repressiva de guàrdies d'assalti guàrdia civil L'elogi de l'eficàcia de la tortura i la repressió policíaca i judicial republicana contra els revolucionaris, corre paral·lel a l'horror mostrat

¹ El monogràfic sobre la Guerra civil a la Cerdanya, publicat a *Querol* 34, es pot consulta aquí: <https://www.recercacerdanya.org/publicacions/querol/trenta-quatre-numero-de-la-revista-querol/>

davant la violència de classe, desencadenada al juliol de 1936 pels "incontrolats" contra la burgesia. La violència es mesura per un tractament desigual, segons estira i arronsa de qui la fa o la pateix.

NEGAN, o disminueixen fins a límits que falsifiquen els fets, documentalment provats, l'enorme paper repressiu, reaccionari i còmplice de l'Església Catòlica en el cop d'estat militar, i la seva participació activa en la preparació, desencadenament i benedicció de la posterior repressió feixista.

LAMENTEN que George Orwell escrivís un "maleït" llibre que mai s'hauria d'haver llegit, i Ken Loach filmés una "horrorosa" pel·lícula que mai s'hauria d'haver vist. Volem llançar un senyal d'**ALARMA** contra una creixent marea d'historiadors revisionistes de la Guerra civil espanyola.

ALARMA per la decidida falsificació dels fets històrics de què fan gala, tot i la documentació disponible. **Els fets mateixos passen a la clandestinitat i els documents són sistemàticament ignorats, retallats, manipulats i/o mal interpretats.**

ALARMA davant la creixent banalització de la història Oficial, i la metòdica marginació de les investigacions que posen en relleu el decisiu paper històric del moviment obrer, per més rigoroses que siguin. **Ens trobem davant d'una història negacionista del moviment revolucionari desenvolupat durant el període de la Guerra civil.**

La Història Oficial planteja la Guerra civil com una dicotomia entre feixisme i antifeixisme, que facilita el consens entre els historiadors acadèmics d'esquerra i dreta, els nacional-catalanistes i els neoestalinistes que, tots junts, coincideixen a descarregar el fracàs republicà al radicalisme d'anarquistes, pumistes i masses revolucionàries, que es converteixen d'aquesta manera en la víctima precipitada comú.

Després de la derrota política dels anarquistes al maig de 1937, a Barcelona i a tot Catalunya, la repressió contra el moviment llibertari durant l'estiu de 1937 va ser acompanyada per una campanya d'infàmies, degradacions, fal·làcies, insults i criminalització, que va substituir la realitat social i històrica per una nova realitat: la llegenda negra antilibertària, que des de llavors es va convertir en l'única explicació admissible, en l'única història viscuda. Per primera vegada en la història una campanya de propaganda política substituïa la realitat del que ha passat per una realitat inexistente, artificialment construïda. George Orwell, testimoni i víctima d'aquesta campanya denigrant de falsedats i dimonització, va portar a les seves novel·les a l'omnipotent Gran Germà. Els historiadors acadèmics podien reescriure el passat una i altra vegada, segons els interessos sectaris i polítics de cada moment, les iras del déu que adressin o el gusti caprici de l'amo de torn. Com escrivia en la seva novel·la *1984*: "Qui controla el passat controla el futur. Qui controla el present controla el passat".

La Sagrada Història de la burgesia va heretar, aprofundir i completar des del camp de la historiografia aquesta campanya difamatòria estalinista i republicana, que caldenunciar, criticar i destruir. **La història és un combat més de la guerra de classes en curs.** A la història de la burgesia oposem la història revolucionària del proletariat.

Hi ha una contradicció flagrant entre l'ofici de recuperació de la memòria històrica, i la professió de servidors de la Història Oficial, que necessita oblidar i esborrar l'existència en el passat, i per tant la possibilitat en el futur, d'un terrible moviment obrer revolucionari de masses. Aquesta contradicció entre l'ofici i la professió es resol mitjançant la ignorància d'allò que saben o haurien de saber; i

això els converteix en INÚTILS. La Història Oficial pretén ser objectiva, imparcial i global. Però es caracteritza per la seva incapacitat per reconèixer el caràcter classista de la seva pretesa objectivitat. És necessàriament parcial, i no pot adoptar més perspectiva que la perspectiva de classe de la burgesia. És necessàriament excloent, i exclou del passat, del futur i del present a la classe obrera. La Sociologia Oficial insisteix en convèncer-nos que ja no existeix la classe obrera, ni el proletariat, ni la lluita de classes; a la Història Oficial li toca convèncer-nos que mai va existir. Un present perpetu, complaent i acrític banalitzava el passat i destrueix la consciència històrica.

Els historiadors de la burgesia han de reescriure el passat, com ho feia una i altra vegada el Gran Germà. Necessiten amagar que la Guerra civil va ser una guerra de classes. Qui controla el present, controla el passat, qui controla el passat, decideix el futur. La Història Oficial és la història de la burgesia, i avui té per missió mitificar els nacionalismes, la democràcia representativa i l'economia de mercat, per convèncer-nos que són eternals, immutables i inamovibles.

Antonio Gascón i Agustín Guillamón, impulsors d'aquest Homenatge, declaren la seva bel·ligerància en aquest **COMBAT PER LA HISTÒRIA**. Per aquesta raó, i com hem demostrat en el llibre *Nacionalistes contra anarquistes a la Cerdanya*, publicat per Edicions Descontrol (editorial@descontrol.cat),

DECLAREM PROVAT:

Que Antonio Martín Escudero **no va ser un assassí**. Fou un sindicalista i un líder anarquista, el "Durruti" de la Cerdanya. Representà als 227 cotitzants de la CNT de la Cerdanya al Congrés de Saragossa de maig del 1936.

Que la repressió de cures i dretans a la Cerdanya des del 20 de juliol de 1936 fins al setembre de 1936 va ser dirigida per l'alcalde de Puigcerdà, Jaume Palau, militant d'ERC. Que en aquest període els anarquistes van impulsar la Cooperativa La Comunal, que va aconseguir que els ceretans no passessin gana, va impulsar les escoles, les biblioteques, algunes col·lectivitzacions, la cultura, l'abolició de la prostitució i l'emancipació femenina des de *Dones Lliures*.

Que des del 20 d'octubre de 1936 es va produir una certa hegemonia anarquista en el nou Consejo Administrativo del Pueblo. Que amb Antonio Martín al departament de Governació es va acabar amb els assassinats a la Cerdanya, gràcies a la dissolució de l'Ajuntament, dominat per ERC. Cap mort a Puigcerdà des del 1 de novembre de 1936 fins a l'assassinat de Martín el 27 d'abril de 1937.

Que la llista dels 21 ciutadans dretans de Puigcerdà "que havien de ser eliminats" va ser debatuda i elaborada al Casal d'Esquerra Republicana de Catalunya, i el seu president Eliseu Font Morera "va aprovar la llista de víctimes". Les persones que figuraven en aquesta llista van ser detingudes i assassinades en la nit del 9 al 10 de setembre de 1936, excepte una que va aconseguir escapar-se a temps.

Que en la constitució del Consell Administratiu del Poble de Puigcerdà del 20 d'octubre de 1936, els anarquistes van obligar a que participés ERC amb els dos protagonistes principals de la repressió contra els dretans: Jaume Palau i Eliseu Font.

Que ANTONIO MARTÍN ESCUDERO, el "Durruti" de la Cerdanya, va ser assassinat al pont de Bellver, el 27 d'abril de 1937, en una emboscada preparada per un escamot format per ERC, Estat Català i PSUC, quan Antonio Martín anava a parlamentar amb les autoritats de Bellver, com havia fet ja en altres ocasions, des del gener al març de 1937. L'assassinat es devia al ferri control exercit pels anarquistes a la frontera, que perjudicava el contraban que beneficiava als estalinistes i nacionalistes. El fet recent havia estat el tall de la carretera entre la Seu i Puigcerdà per ordre de les

autoritats de Bellver.

Que a partir del 10 de juny de 1937, després de la derrota política dels anarquistes en els Fets de Maig, els va arribar el torn als anarquistes. Set llibertaris van ser assassinats a La Serradora per estalinistes i nacionalistes. Poc després **es va constituir un Comitè Executiu, format per estalinistes i nacionalistes, per coordinar i dirigir la repressió antilibertària a la Cerdanya. La repressió i la difamació anaven íntimament unides.**

La Sagrada Història de la burgesia és una fal·làcia, construïda per exculpar nacionalistes i estalinistes culpant als anarquistes. I un bon exemple és la vigent historiografia sobre Puigcerdà i la Cerdanya, que ha aconseguit amagar, durant més de 80 anys que els protagonistes del cop de 1934 van ser durament reprimits per la dreta espanyolista al 1935; que aquesta repressió va provocar i justificar la venjança dels colpistes catalanistes de 1934 en els abusos i arbitrarietats que, després de juliol de 1936, van seguir a la derrota dels militars a Barcelona i la resta de Catalunya. I en particular que més d'un d'ells o era membre d'Estat Català, o majoritàriament membres reconeguts d'ERC, citats en la Causa General com a responsables de les matances locals.

Que la mentida dels afusellaments massius a la collada de Toses, ordenats per el Comitè de Puigcerdà, s'ensorra davant la precisió i contundència d'un document de la Causa General que conclou, un cop desenterrats i analitzats els 26 cadàvers existents, que eren majoritàriament persones molt joves, identificats alguns com dretans i desertors, abatuts per els carrabiners en intentar creuar la frontera. Ni comitè, ni afusellaments; carrabiners i desertors.

Que a ningú se li hauria de escapar que la destrucció de la fabulosa criminalització d'Antonio Martín, efectuada irrefutablement en el nostre llibre sobre la Cerdanya, **implica importants conseqüències:**

A. Les autoritats republicanes i estalinistes, el 1937, van mentir conscientment, i conscientment van aixecar aquesta llegenda negra i denigrant contra l'anarquisme català. **Va ser una poderosa arma política contra la CNT-FAI, i a més la millor defensa possible als seus propis crims: atribuir-los als anarquistes.**

B. Els historiadors de la burgesia menteixen i seleccionen esbiaixadament la documentació existent en els arxius, i es converteixen d'aquesta manera en hereus i continuadors de la campanya calumniant de propaganda i difamació que va aconseguir, per primera vegada en la història, que l'autèntica realitat social i històrica desaparegués **i fos substituïda per una nova realitat-ficció**, inventada per aquesta campanya de propaganda, infàmies i mentides.

C. Nacionalistes i estalinistes catalans van compartir, en 1937-1938, de forma natural, civilitzada i ètica el seu radical racisme polític respecte als anarquistes, amb confusos prejudicis ètnics, culturals, classistes, ideològics i idiomàtics. Els anarquistes eren degradats i deshumanitzats, de manera que en l'imaginari nacionalista i estalinista deixaven de ser persones per convertir-se en bèsties i feristes, que bé podien i mereixien sacrificar-se a l'altar de la pàtria. Com mesos abans ja s'havia fet amb els dretans espanyolistes.

D. Tots aquests monstres, assassins en sèrie, vampirs i menja capellans que van aparèixer com un virus inexplicable a tot Catalunya, i que la historiografia ha qualificat com a criminals, s'han de revisar.

E. En l'estiu de 1937 la CNT va deixar d'existir a la Cerdanya com a organització. La brutal repressió antilibertària va ser organitzada per un Comitè Executiu en què van participar Vicente Climent (PSUC), Juan Bayrán Clasli (PSUC), Joan Solé (alcalde de Bellver), un agent de Vigilància anomenat Samper i un altre agent anònim, pertanyents tots dos a Estat Català.

AFEGIM NOUS DOCUMENTS QUE ENS CONFIRMEN EN LES NOSTRES POSICIONS:

1. El *Boletín de Información CNT-FAI* del 21 d'octubre de 1936, que desvela que la seu del Comitè Revolucionari va ser metrallat per elements feixistes i que després de la matança del 9 de setembre Antonio Martín va convocar una assemblea popular per decidir la continuïtat del Comitè Revolucionari o la seva dissolució. Afegia que, qui volgués, podia consultar les proves criminals existents contra els dretans afusellats. Aquest metrallament explicaria les raons d'ERC per a confeccionar una llista de dretans a afusellar i la matança del 9 de setembre.
2. El testimoni d'un descendent del militant del PSUC, Bazán, que explica la seva participació en l'escamot que va assassinar a l'Antonio Martín al pont sobre el Segre, davant de Bellver.

PER TANT, CONCLOEM:

Que la història és un combat més de la guerra de classes en curs. A la història de la burgesia oposem la història de la classe obrera.

Que la Història burgesa té per missió **mitificar els nacionalismes, el totalitarisme democràtic i l'economia capitalista, per convèncer-nos que són eternals, immutables i inamovibles.** Un present perpetu, complaent i acrític banalitzava el passat i destrueix la consciència històrica. Avui en dia, l'informador crea opinió pública subordinant els fets i la realitat a les emocions, els prejudicis, les ideologies, la propaganda, els interessos materials i la política. Si alguna cosa aparenta ser cert i a més afalaga la vanitat, o satisfà emocions, alhora que enforteix prejudicis o identitat, mereix ser veritable.

La poshistòria deixa de ser la narració i interpretació dels fets succeïts en el passat per esdevenir la narració que plumífers de tota mena i ideologia fabriquen per al mercat, més enllà dels fets i de la realitat històrica, considerats ja com simbòlics, secundaris, prescindibles, perjudicials o clandestins. Ara els vells martirologis es fan en format de pòdcast.

PER TANT, DEMANEM:

Que el text del monòlit de Puigcerdà esborri tota referència a la inexistent culpabilitat dels anarquistes i expliqui que la llista dels noms de qui havia de ser afusellat va ser elaborada per ERC i aprovada per Eliseu Font

Que els ridículs panells informatius aixecats al pont de Bellver siguin llevats o corregits. Antonio Martín mai va voler assaltar Bellver, sinó que va ser assassinat en una emboscada per militants d'EC, ERC i PSUC, quan anava a parlamentar amb les autoritats d'aquest poble

Que el martirologi en forma de pòdcast sobre els assassinats del Còrrec del Gavatx, sectàriament promocionat pel Arxiu Comarcal, sigui visionat a tots els ateneus com a exemple de manipulació històrica i documental. Cada vegada que la narradora diu la paraula assassí surt la imatge de l'Antonio Martín.

Que ERC assumeixi la seva responsabilitat en la matança de Puigcerdà del 9 de setembre de 1936.

Que Pous/Solé reconeixin formalment els seus errors, injúries i insuficiències, i els facin públics i notoris, per dignitat pròpia i perquè és de justícia. El seu llibre es avui obsolet, però les seves infàmies encara continuen vigents i son

repetides.

Que els llibertaris facin un acte commemoratiu dels assassinats a La Serradora, com sembla que projecta fer aquest estiu la Marxa del Maquis.

INICIEM la difusió d'aquest Homenatge amb l'objectiu de conscienciar, eximir i lliurar als llibertaris de l'enorme perjudici moral sofert a causa d'aquesta degradant campanya difamatòria, impulsada per estalinistes i nacionalistes.

Patriotes i propietaris mai poden deixar de manipular i tergiversar la història en defensa dels seus deliris identitaris i en salvaguarda dels seus patrimonis.

La denúncia d'aquests casos tan emblemàtics de manipulació és inevitable i necessària, encara que només sigui com a paraigües protector de la densa mentida que plou com aigua sagrada des de púlpits mediàtics i acadèmics: A las mentides se les derrota amb la veritat; als mites i a la llegenda negra amb els arxius.

Antonio Gascón i Agustín Guillamón

A l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona

Barcelona , 27 d'abril de 2024

87 aniversari de l'assassinat de l'Antonio Martín al Pont del Segre, davant de Bellver

Alejandro proletaria. Biblioteca general de pensamiento revolucionario

Serie: Obras, textos y artículos de Agustín Guillamón

germinal_1917@yahoo.es